

Nr 95

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med hemställan om be-
myndigande för Kungl. Maj:t att förordna om resti-
tution av skatt å bensin, som användes vid drift av
skördetröskor; given Stockholms slott den 1 mars
1957.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av stats-
rådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att an-
taga det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departe-
mentschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att från och med innevarande år skall införas
rätt till restitution efter schematiska grunder av skatt, som erlagts för ben-
sin till bensindrivna skördetröskor. Restitution föreslås skola ske med 575
kronor per år för självgående skördetröska och med 150 kronor per år för
skördetröska med hjälpmotor. Såsom villkor för restitution uppställs att
skördetröskan under året tagits i bruk. Restitutionsbeloppen skall enligt
förslaget utbetalas till innehavaren av tröskan.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, fråga om *restitution i vissa fall av skatt å bensin* samt anför därvid följande.

Inledning

I anledning av väckta motioner, nr I: 7 och II: 13 samt I: 317 och II: 236, behandlade fjolårets riksdag under höstsessionen vissa frågor rörande restitution av skatt å bensin, som nyttjas för drift av skördetröskor. I skrivelse den 21 november 1956, nr 367, anhöll riksdagen, under åberopande av bevillningsutskottets av riksdagen godkända betänkande nr 54, att Kungl. Maj:t måtte utreda och till 1957 års riksdag framlägga förslag om restitution av skatt å bensin, som användes vid drift av självgående skördetröskor och hjälpmotorer till skördetröskor.

Genom beslut den 30 november 1956 uppdrog Kungl. Maj:t åt *statens jordbruksnämnd* att, med beaktande av vad som anförts i bevillningsutskottets nämnda betänkande, verkställa utredning och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i den i riksdagsskrivelsen omförmälda frågan. Sedan den sålunda anbefallda utredningen slutförts, har jordbruksnämnden i skrivelse den 5 februari 1957 framlagt förslag i ämnet.

Över jordbruksnämndens skrivelse har, efter remiss, *yttranden* avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, kontrollstyrelsen, Jordbrukets utredningsinstitut, Sveriges lantbruksförbund och Hushållningssällskapens förbund.

Nuvarande bestämmelser

För bensin som införes till riket eller tillverkas här skall erläggas särskild skatt enligt förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit. Skatten utgår för närvarande med trettio två öre för liter

utom för bensin, som tillverkas av Svenska skifferoljeaktiebolaget genom utvinning ur inhemsk skiffer, där skatten är bestämd till sju öre för liter. I förordningen regleras även i huvudsak de fall, där restitution av bensinskatt må äga rum. 1929 års förordning upptager dock inte någon bestämmelse om rätt till restitution av skatt för bensin som användes till bensindrivna redskap inom jordbruket. Däremot kan restitution, i form av kollektiv gottgörelse till trädgårdsnäringen, erhållas för skatt å bensin som förbrukas vid drift av inom näringen nyttjade jordfräsar.

På jordbrukets område har Kungl. Maj:t i stället vid sidan om 1929 års förordning, efter bemyndiganden av riksdagen (prop. 1953: 20, rskr 85; prop. 1954: 112, rskr 277) förordnat om restitution av skatt för sådan bensin, som från och med år 1953 förbrukats vid drift av jordbrukstraktorer.

Rätt till restitution tillkommer sålunda ägare av bensindrivna gummihjulstraktorer, som till väsentlig del använts vid jordbruksdrift. Återhäring sker med vissa schablonmässigt fastställda belopp per traktor och år, nämligen 275 kronor för år 1953, 300 kronor för år 1954 samt 325 kronor från och med år 1955. Restitutionsbeloppets storlek har beräknats med utgångspunkt från en genomsnittligt uppskattad årlig bensinförbrukning för en traktor, använd på en brukningsdel av 10—20 hektar. Den bensin, som användes vid körning med traktor på väg, har emellertid ansetts böra beskattas. Restitutionsbeloppet har därför begränsats till att avse fem sjättedelar av det skattebelopp som eljest skolat utgå enligt beräkningarna.

Kontrollen och handläggningen av restitutionsärendena har inte medfört några större administrativa svårigheter eftersom traktorerna är underkastade registreringsplikt. Med ledning av uppgifterna i bilregistret utsändes särskilda ansökningsblanketter till de personer, som kan antagas vara berättigade till restitution. Sedan inkommande ansökningar kontrollerats av länsstyrelserna, beslutas och utanordnas beloppen av jordbruksnämnden.

1956 års riksdag

I sitt ovan nämnda, av riksdagen godkända betänkande nr 54 erinrade *bevillningsutskottet* om att bensin som användes vid drift av skördetröskor icke omfattas av den senast vid 1954 års riksdag beslutade bensinskattrestitutionen för jordbrukstraktorerna. Utskottet framhöll även, att den individuella återbäringen av skatten å traktorbensin på sin tid trädde i stället för en tidigare tillämpad generell kompensation för bensinskatt via jordbrukskalkylen samt att omläggningen hade sin grund i önskemål att motverka en övergång från bensin- till fotogentraktorer och att medverka till att nyanskaffningen inriktades på de mer effektiva bensindrivna traktorerna. Enligt utskottets mening var den nuvarande skillnaden i beskattningshänseende mellan bensindrivna jordbrukstraktorer och skördetröskor inte sakligt motiverad. Utskottet ansåg det befogat att innehavare av bensindriven skördetröska medgavs gottgörelse för de särskilda kostnader, vilka

uppkom till följd av beskattningen av bensin till detta slags redskap. Härtill framhölls att de genom bensinbeskattningen inflytande skattemedlen i princip var avsedda att bidra till kostnaderna för vägväsendet och att skörde-tröskorna i endast obetydlig omfattning framfördes på väg. Med hänsyn till att registreringsplikt icke förelåg för skördetröskor kunde emellertid det tekniska förfarandet vid handläggningen av restitutionsärendena inte utformas på samma enkla sätt som beträffande restitutionen av skatten å traktorbensinen. Hur ett enkelt handlägningsförfarande beträffande skörde-tröskorna skulle utformas borde enligt utskottet bli föremål för ytterligare överväganden. Därvid borde även bensinförbrukningen och antalet driftstimmar per tröska och år närmare utredas. Aktuella uppgifter i berörda hänseenden avseende hela riket saknades emellertid. Tillräckligt material fanns följaktligen icke till förfogande för att kunna göra en avvägning av restitutionsbeloppets storlek. Utskottet ansåg sig därför icke berett att taga ställning till frågan om utformningen av en i och för sig motiverad restitution av skatt å bensin som använts vid drift av skördetröskor. Utskottet understök emellertid vikten av att, sedan utredning skett, en lösning av frågan kom till stånd snarast möjligt.

Jordbruksnämndens förslag

I jordbruksnämndens skrivelse redogöres till en början för den utredning rörande användningen av skördetröskor och deras bensinförbrukning, som legat till grund för det framlagda förslaget.

Beträffande underlaget för de verkställda undersökningarna anför nämnden i huvudsak följande. Genom skriftlig hänvändelse till ett stort antal innehavare av bensindrivna skördetröskor över hela landet har aktuella upplysningar inhämtats för ettvarvt av åren 1954, 1955 och 1956 angående bensinförbrukningen, antalet driftstimmar och storleken av den areal, som har avverkats med sådana tröskor. Dylik hänvändelse har gjorts dels till personer, som enligt det från 1954 års arealinventering tillgängliga materialet i oktober 1954 innehade bensindriven skördetröska, dels ock till personer, som enligt av nämnden införskaffade uppgifter från tillverkare och importörer under tiden den 1 oktober 1954—den 31 december 1956 inköpt bensindrivna skördetröskor. Av de sammanlagt 967 personer, som sålunda tillfrågats, har efter utmönstring av otillräckliga eller uppenbart felaktiga svar materialet från 773 uppgiftslämnare kunnat underkastas statistisk bearbetning. Detta material får enligt nämndens mening anses äga en tillfredsställande representativitet. Till jämförelse nämnes, att enligt tillgängliga uppgifter från tillverkare och importörer till och med år 1956 inom landet försålts sammanlagt 1 331 bensindrivna skördetröskor, därav 980 självgående.

Vid bearbetningen av det insamlade materialet har jordbruksnämnden — bortsett från indelningen i självgående och bogserade tröskor med hjälpmo-

tor — icke ansett sig kunna verkställa någon uppdelning av materialet med utgångspunkt från olika typer (fabrikat e. d.) av skördetröskor. Enligt vad nämnden inhämtat från sakkunnigt håll torde icke heller de normala variationerna i fråga om bensinåtgång mellan de olika typerna vara av den storleksordning, att variationerna kan tillmätas någon avgörande betydelse i förevarande sammanhang. Någon indelning av materialet med hänsyn till skördetröskornas användningsvolym har icke företagits. Uppgifterna har sålunda ingått i en och samma medeltalsberäkning, oberoende av den omfattning i vilken skördetröskan uppgivits ha kommit till användning. Uppgift om att innehavd skördetröska icke alls har använts under ett skördeår har dock icke påverkat medeltalsberäkningen. Nämnden anför att dylik uppgift lämnats endast i tre fall. Deklarerade uppgifter om avverkad areal har av nämnden använts för kontroll och korrigerig av övrigt material.

Den av jordbruksnämnden verkställda utredningen har i huvudsak syftat till att belysa den genomsnittliga bensinåtgången per skördetröska. På grundval av det införskaffade utredningsmaterialet har nämnden låtit upprätta sammanställningar utvisande den genomsnittliga drivmedelsförbrukningen och drifttiden för bensindrivna skördetröskor för ettvarv av åren 1954—1956 med specifikationer dels för jordbruk av olika storlek samt maskinstationer dels för län. Av det siffermaterial, som sålunda legat till grund för nämndens bedömning, återges i nedanstående sammanställning de genomsnittliga värden som framkommit för hela riket.

Drifttid och bensinåtgång per bensindriven skördetröska

(genomsnitt för hela landet)

	Drifttid, timmar	Bensinåtgång, liter	
		för år	per timme
Självgående tröskor med bensinmotor			
År 1954	198	2 145	10,9
År 1955	170	1 829	10,8
År 1956	183	1 991	10,9
Ovägt medeltal 1954/56 ..	184	1 988	10,8
Bogserade tröskor med bensindriven hjälpmotor			
År 1954	109	643	5,9
År 1955	101	601	5,9
År 1956	97	576	5,9
Ovägt medeltal 1954/56 ..	102	607	5,9

För kontroll av det vid den nu företagna enkäten frambragta siffermaterialet har de framräknade uppgifterna för året 1954 jämförts med det resultat som en granskning av materialet från 1954 års arealinventering ger. Nämnden anmärker att 1954 års material hänför sig till en stickprovsundersökning och torde omfatta omkring 60 procent av det dåvarande totalanta-

let bensindrivna skördetröskor inom landet, däribland praktiskt taget samtliga dylika tröskor på brukningsdelar över 100 hektar. De faktiska uppgifter som nämnda undersökning givit till resultat har för ytterligare kontroll bearbetats och lagts till grund för en uppskattning av genomsnittsförbrukningen med hänsynstagande till det totala antalet tröskor i landet. Den företagna jämförelsen visar enligt vad jordbruksnämnden anför att den genomsnittliga bensinåtgången per skördetröska vid en beräkning enligt det nu införskaffade materialet blir större än enligt 1954 års arealundersökning. Avvikelserna är särskilt framträdande, om det nya materialet jämföres med det till totalantalet skördetröskor uppräknade materialet i 1954 års undersökning. En betydligt bättre överensstämmelse föreligger mellan det nya materialet och det begränsade material, som faktiskt införskaffades år 1954 och som nu till huvudsaklig del har legat till grund för insamlingen av uppgifter för 1957 års undersökning. Divergenserna mellan det nya och det gamla materialet måste enligt jordbruksnämndens mening sammanhånga med att bensinåtgången uppenbarligen är större på de största brukningsenheterna än på de övriga samt att de största gårdarna i 1954 års uppräknade material utgör en väsentligt mindre procent än i såväl materialet från den nu företagna undersökningen som det faktiska materialet från 1954 års undersökning. Den genomsnittliga bensinåtgången blir, enligt 1954 års faktiska material, för de självgående tröskorna 8 procent och för de bogserade omkring 30 procent större än enligt det uppräknade materialet. Med hänsyn till överrepresentationen i 1957 års undersökning för de största brukningsenheterna anser sig nämnden böra antaga, att den genomsnittliga bensinåtgång, som enligt denna undersökning framkommer, för såväl år 1954 som de därpå följande åren överstigit den faktiska åtgången med i stort sett de nyss angivna procenttalen.

Jordbruksnämnden framhåller vidare att avvikelser från »normala» skördeförhållanden givetvis i större eller mindre utsträckning har förekommit under ettvar av de år, som omfattas av 1957 års undersökning. Särskilt betydande synes avvikelserna ha varit åren 1955 och 1956. Den mycket torra väderleken under det förstnämnda året medförde i allmänhet osedvanligt gynnsamma betingelser för användningen av skördetröska. Användningen av skördetröska begränsades å andra sidan av den missväxt, som på sina håll föranleddes av den rådande torkan. Förhållandena under år 1956 var de motsatta. Betydande arealer kunde då på grund av regnet överhuvudtaget icke avverkas med skördetröska. Där skördetröskning förekom, blev denna i stället ofta synnerligen svår och tidskrävande. Skillnaden mellan medeltalen för drifttid och bensinåtgång under 1955 och 1956 blir därför trots de stora olikheterna i skördebetingelserna icke särskilt framträdande. Tillräckligt god överensstämmelse erhålles också enligt nämndens mening med 1954 års motsvarande medeltal.

Sammanfattningsvis uttalar jordbruksnämnden att de treårsgenomsnitt, som framkommer vid det nu införskaffade utredningsmaterialets bearbetning, utan större olägenhet kan läggas till grund för ett bestämmande av

lämpliga schematiska restitutionsbelopp för bensin, som under de närmaste åren kommer till användning vid skördetröskning. Med hänsyn till den fortskridande omvandlingen av skördetekniken anser jordbruksnämnden emellertid lämpligt att, sedan viss tid förflutit efter genomförandet av det nu aktuella restitutionssystemet, förslagsvis efter två år, ny undersökning företages om den genomsnittliga driftstiden och bensinåtgången, m. m.

Beträffande de närmare grunderna för rätt till restitution understryker jordbruksnämnden, att förfarandets enkelhet framför allt betingas av att en undersökning i de enskilda fallen icke skall behöva ske av den faktiska bensinåtgångens storlek. Nämnden utgår därför från att restitutionsbeloppen i fråga om skördetröskorna — i likhet med vad som gäller beträffande de bensindrivna traktorerna — bör bestämmas efter rent schematiska grunder.

Det av jordbruksnämnden framlagda förslaget innebär att enhetliga årliga restitutionsbelopp fastställas för dels självgående bensindrivna skördetröskor, dels bogserade skördetröskor med bensindriven hjälpmotor. Vid den nu företagna undersökningen har enligt nämndens uppfattning icke framkommit någon godtagbar grund för en ytterligare uppdelning av de restitutionsberättigade i olika kategorier (efter bruksenhetsens storlek, skördetröskans fabrikat e. d.). Att, såsom skett beträffande de bensindrivna traktorerna, indela de restitutionsberättigade i dels sådana, som har innehaft visst bensindrivet redskap under hela året (helt restitutionsbelopp), dels sådana, där innehavet har omfattat minst ett halvt år (halvt restitutionsbelopp), dels ock sådana, där innehavet har avsett kortare tid än ett halvår (ingen restitution), har i fråga om skördetröskorna icke ansetts böra komma i fråga. Bortsett från de bevisningssvårigheter som här, till följd av att tröskorna icke är registrerade, otvivelaktigt skulle uppstå, måste enligt nämndens mening en dylik indelning bli olämplig redan med hänsyn till att användningstiden för en skördetröska alltid är begränsad till en kort period under sensomnaren och hösten. Den schematiska restitutionen bör sålunda enligt nämndens uppfattning utgå med samma belopp, oavsett om tröskan innehafts kortare eller längre tid under ett år. En förutsättning bör emellertid vara att tröskan faktiskt har använts under skörden. Restitution bör sålunda icke lämnas i de fall, då skördetröskan icke alls har kommit till användning. Härmed bör, anför nämnden, jämföras fall, där användningen kan antagas ha varit så ringa, att det uppenbarligen icke är rimligt att restitution utgår. En allmän förutsättning för restitution bör vidare enligt nämndens förslag vara, att enbart bensin visas ha kommit till användning vid motordriften.

Vid avvägningen av restitutionsbeloppen utgår jordbruksnämnden från den nuvarande skattesatsen av 32 öre för liter. Såsom framgår av den tidigare (s. 5) intagna tablån utgör medeltalet av värdena för den genomsnittliga årliga förbrukningen av bensin per skördetröska under åren 1954—1956 1 988 liter för de självgående tröskorna och 607 liter

för de bogserade. Enligt anförd beräkningsgrund utgör den härå belöpande bensinskatten 636 kronor respektive 194 kronor. Vid bestämmande av lämpliga belopp för den schematiska skatterestitutionen bör enligt nämndens mening dessa tal reduceras med hänsyn till den i det föregående angivna överrepresentationen i undersökningsmaterialet av de största brukningsenheterna med stor genomsnittlig bensinåtgång. Efter en sådan reduktion och under beaktande av att skördetröskorna endast i ringa omfattning torde framföras å allmän väg anser sig nämnden såsom avrundade belopp böra föreslå, för självgående bensindrivna skördetröska 575 kronor och för bogserad skördetröska med bensindrivna hjulmotor 150 kronor per år. Skatterestitutionen föreslås skola avse bensin, som från och med år 1957 kommer till användning för ifrågavarande ändamål.

Med de nu föreslagna restitutionsbeloppen uppskattar jordbruksnämnden den årliga kostnaden för restitution till omkring 600 000 kronor. Med hänsyn till den stimulans som rätten till restitution antas komma att utgöra för en övergång till bensindrift vid skördetröskningen, kan enligt jordbruksnämndens mening årskostnaden väntas komma att stiga något i fortsättningen.

Vad beträffar utformningen av det administrativa förfarandet vid handläggningen av restitutionsärendena föreslår jordbruksnämnden följande. Utbetalningen av restitutionsbeloppen skall, liksom utbetalningen av skatterestitution för de bensindrivna traktorerna, ankomma på jordbruksnämnden. På grundval av det nu föreliggande undersökningsmaterialet avser jordbruksnämnden att lägga upp ett register över innehavare av bensindrivna självgående skördetröskor och av bogserade skördetröskor med bensindrivna hjulmotor. Till varje i registret upptagna innehavare av skördetröska som här avses skall nämnden årligen efter skördesäsongens avslutande utsända en blankett för ansökan om skatterestitution för det gångna året. Genom meddelande i pressen och i radio vid skördesäsongens slut kommer jordbruksnämnden dessutom — med tanke på de i registret eventuellt icke intagna innehavarna av bensindrivna skördetröskor — att tillkännagiva att ansökningsblankett kan erhållas från nämnden. Beträffande granskningen av ansökningar om restitution anför nämnden ytterligare.

Kontroll av de uppgifter, som sökande lämnar i ansökningen, sker genom sakkunnig och välkänd person i orten, vilken — efter eventuellt erforderlig korrigerig — tecknar sitt bestyrkande på ansökningen. För dylikt bestyrkande hänvisas sökandena att vända sig, efter eget val, till hushållningssällskapet gillesombud eller till lantbruksnämndens ordsombud. Dessa ombud förutsätts besitta eller lätt kunna förskaffa sig kännedom om de förhållanden, som skall redovisas i samband med restitutionsansökningarna. Någon ersättning för intygsgivningen har icke ansetts behöva komma ifråga. För kontroll av intygsgivarens identitet införskaffar nämnden aktuella personförteckningar från hushållningssällskapet och lantbruksnämnderna. Försedda med vederbörliga bestyrkanden insänds blanketterna genom sökandenas eller intygsgivarnas försorg till jordbruksnämnden. I tveksamma fall samråder jordbruksnämnden med maskinkonsulent eller jordbrukskonsu-

lent hos vederbörande hushållningssällskap eller införskaffar på annat sätt eventuellt erforderliga kompletterande upplysningar. Restitutionsbeloppen utbetalas så snart kan ske efter det godtagbar, bestyrkt ansökning inkommit till jordbruksnämnden.

Remissyttrandena

Jordbruksnämndens förslag tillstyrkes i allt väsentligt av samtliga remissinstanser.

Sveriges lantbruksförbund konstaterar sålunda med tillfredsställelse, att det numera åtminstone i princip tycks vara klart att skatterestitution bör lämnas för bensin, som förbrukats vid drift av skördetröskor. Denna inställning överensstämmer med den behandling, som tillämpas för övriga bensinförbrukande maskiner och fordon, vilka icke alls eller endast i obetydlig omfattning framföres på väg. Ett borttagande av ifrågavarande skatt motiveras även av det förhållandet, att skatten motverkar användningen av de billigare och för skördetröskor väl lämpade bensinmotorerna, vilket sett ur hela landets synpunkt enligt förbundets mening måste betraktas som mindre rationellt.

Jordbrukets utredningsinstitut tar i sitt yttrande upp det av jordbruksnämnden redovisade utredningsmaterialet till närmare granskning. Institutet anser sig kunna godtaga att treårsmedeltalet för åren 1954—1956 i enlighet med nämndens förslag tills vidare lägges till grund för bestämmande av schematiska restitutionsbelopp.

Institutet påpekar i detta sammanhang, att det på grundval av 1954 års arealundersökning beräknade totala antalet tröskor i landet enligt institutets mening är för högt. Institutet anför bl. a.

Detta omdöme grundar sig på en jämförelse med institutets försäljningsstatistik och gäller framför allt antalet bogserade skördetröskor. Några möjligheter till detaljerade jämförelser inom storleksgrupper av jordbruk mellan inventeringsresultatet och försäljningsstatistiken föreligger emellertid ej för närvarande, och det finns anledning tro, att eventuella felaktigheter i antalsredovisningen icke behöver ha något väsentligt inflytande på beräkningen av bensinåtgången per tröska. Föreligger ett sådant inflytande är det emellertid sannolikt av den arten, att bensinförbrukningen per bogserad skördetröska blivit underskattad. Vad materialet från den särskilda av jordbruksnämnden år 1957 utförda undersökningen beträffar torde i denna, som nämnden själv framhåller, de större gårdarna vara fullständigare företrädna än de mindre. Eftersom svarsprocenterna för resp. storleksgrupper icke kunnat framräknas, torde den av nämnden föreslagna justeringen få accepteras. I fråga om 1957 års undersökning får institutet vidare framhålla, att maskinstationerna synes vara starkt underrepresenterade i materialet. Någon väsentlig betydelse för totalresultatet torde detta dock icke haft.

Beträffande villkoren för rätt till restitution framhålls från flera håll betydelsen av att ett enkelt restitutionssystem skapas.

Jordbrukets utredningsinstitut understryker de skäl jordbruksnämnden anfört för att beträffande rätten till skatteåterbäring icke skilja mellan

dem som innehaft skördetröska hela året och dem som haft sådan tröska blott en kortare tid. Institutet vill tillfoga den synpunkten, att den som under året köper en skördetröska nästan alltid ställer såsom villkor, att den levereras före den korta skördesäsongens början.

Jordbruksnämndens förslag att restitution icke skall medgivas i de fall en skördetröskas årliga användning kan antagas ha varit så ringa att det uppenbarligen icke är rimligt, att restitution utgår, möter från ett par håll vissa erinringar. *Hushållningssällskapens förbund* framhåller sålunda att någon precisering av vad som menats med »ringa» ej har lämnats samt förutsätter med hänsyn till de schematiska grunder och medeltal, efter vilka det föreslagna restitutionssystemet är uppbyggt, att tillämpningen av en sådan bestämmelse ej annat än i undantagsfall skall utestänga de jordbrukare, som utnyttjat bensindrivna skördetröskor, från skatterestitution. — Även *Sveriges lantbruksförbund* finner den ifrågavarande förutsättningen för restitution vara svävande och lämna rum för visst godtycke vid handläggningen av ansökningarna. Förbundet anför.

Då man i varje fall vid denna handläggning torde bli tvingad att ta bestämd ställning och fixera en undre arealgräns, hade det varit värdefullt, om bestämmelserna redan nu varit mera preciserade. I detta sammanhang vill förbundet påpeka, att eftersom vid beräkningen av restitutionsbeloppet alla skördetröskor, som överhuvudtaget varit i bruk medtagits och således påverkat beloppets storlek, bör i stort sett samtliga dessa också erhålla restitution. I annat fall kommer inte som avsikten är hela skatten från den bensin, som förbrukas av skördetröskor, att restitueras.

Även *Jordbrukets utredningsinstitut* finner det ifrågavarande hindret för restitution visserligen något godtyckligt men anser sig kunna biträda förslaget i denna del. Institutet hänvisar till lantbruksförbundets yttrande, och framhåller att den tilltänkta kontrollen från hushållningssällskapens och lantbruksnämndernas sida torde ge rimliga garantier mot missbruk.

Beträffande restitutionsbeloppens storlek tillstyrkes genomgående förslaget utan närmare kommentar. Allmänt framhålles dock betydelsen av att man, såsom jordbruksnämnden anför, efter någon tid verkställer förnyade undersökningar angående skördetröskornas drifttid och bensinförbrukning.

Departementschefen

Såsom framgår av den tidigare redogörelsen beviljas för närvarande — vid sidan om bestämmelserna i 1929 års bensinskatteförordning — restitution av skatt för bensin som användes till bensindrivna jordbrukstraktorer. Härutöver förekommer icke någon återbäring av skatt för bensin som förbrukas för jordbruksändamål. Detta förhållande medför, såsom framhölls vid fjolårets riksdagsbehandling av frågan, att en sakligt föga motiverad skillnad kommit att upprätthållas mellan bensin som utnyttjats vid traktor-

drift och sådan bensin som förbrukats under körning med självgående skördetröska eller skördetröska med hjälpmotor. En enhetlig behandling i restitutionshänseende av nämnda slag av jordbruksredskap ter sig därför önskvärd. Jag kan härvidlag i stort sett ansluta mig till de allmänna synpunkter på restitutionsfrågan som under riksdagsbehandlingen anfördes av bevillningsutskottet.

I enlighet med den av 1956 års riksdag gjorda framställningen har jordbruksnämnden verkställt utredning angående bensinförbrukningen m. m. vid användningen av skördetröskor samt på grundval härav utarbetat riktlinjer för en rätt till skatterestitution beträffande dessa jordbruksredskap. Nämndens förslag innebär i huvudsak att innehavare av skördetröska av nyss angivet slag — i likhet med vad som gäller i fråga om bensindrivna jordbrukstraktorer — erhåller restitution av bensinskatt med vissa på schematiska grunder beräknade belopp. En lösning enligt denna princip finner jag nödvändig, därest man önskar uppnå ett enkelt förfarande och undvika omständlig undersökning i varje enskilt restitutionsfall. Under remissbehandlingen har även understrukits betydelsen av enkelhet i det blivande systemet för skatteåterbäring.

Utifrån nu angivna synpunkter har jordbruksnämnden sökt fastställa den genomsnittliga bensinförbrukningen per år vid drift av självgående skördetröska och av tröska med hjälpmotor. De beräkningar, som nämnden härvid framlagt, har liksom nämndens bedömningar rörande skäliga restitutionsbelopp genomgående godtagits av remissinstanserna. Även om det utredningsmaterial, som ligger till grund för beräkningarna, i något avseende — såsom påpekas av Jordbrukets utredningsinstitut — kan vara bristfälligt, synes de verkställda undersökningarna dock erbjuda en någorlunda fast grund för bedömningen av de schematiska restitutionsbeloppen. Med hänsyn härtill finner jag att de föreslagna årliga schablonbeloppen, 575 kronor för självgående tröska och 150 kronor för bogserad, bör godtagas. Såsom framhållits av jordbruksnämnden kan skäl föreligga för att beloppen efter någon tid omprövas.

I fråga om villkoren för skatteåterbäring innebär jordbruksnämndens förslag till en början att restitution endast skall ifrågakomma i fall där enbart bensin kommit till användning vid driften. Har bensin nyttjats såsom startbränsle till motor med annat slags drivmedel föreligger alltså icke restitutionsrätt. Vidare kräves enligt förslaget att skördetröskan faktiskt använts under året vid skörden. Även enligt min mening bör dessa förutsättningar gälla för att innehavaren av tröskan skall få komma i åtnjutande av skatterestitution. Jordbruksnämnden har framhållit, att med det fall att en tröska icke alls kommit till användning under året bör jämnställas sådana fall där användningen varit så ringa att det uppenbarligen icke är rimligt att restitution utgår. Vid remissbehandlingen har från ett par håll påpekats att sistnämnda fall kommer att bli svåra att avgränsa och att risk föreligger för en godtycklig bedömning. För egen del finner jag mig böra godtaga jordbruksnämndens ståndpunkt. Sedan någon tids erfarenheter vunnits, bör det vara

möjligt för den tillämpande myndigheten att, med hänsyn bl. a. till arten av de restitutionsfall som kommer att visa sig ligga i gränzonen, skapa fasta normer för prövningen.

Beträffande det administrativa förfarandet vid handläggningen av restitutionsärenden synes den av jordbruksnämnden föreslagna ordningen innebära en smidig och ändamålsenlig lösning.

Under hänvisning till det nu anförda förordrar jag att ett restitutionsförfarande anordnas enligt de riktlinjer jordbruksnämnden angivit. Såsom nämnden föreslagit bör restitution kunna äga rum för skatt å bensin som förbrukats från och med skördesäsongen 1957.

I överensstämmelse med den anordning som träffades vid införandet av nu gällande rätt till restitution av skatt å bensin, som förbrukas vid jordbruket till bensindrivna traktorer, synes i förevarande fall några uttryckliga författningsbestämmelser icke bli erforderliga. Jag förordrar därför att hos riksdagen hemställas om bemyndigande för Kungl. Maj:t att genomföra en restitution av skatten å bensin, som förbrukas till bensindrivna skördetröskor, i huvudsaklig överensstämmelse med de i det föregående angivna grunderna. Lämnar riksdagen det begärda bemyndigandet, torde det böra uppdragas åt jordbruksnämnden att meddela erforderliga tillämpningsföreskrifter samt att genomföra restitutionen.

Vad angår statsverkets kostnader för det nu föreslagna restitutionssystemet har jordbruksnämnden med hänsyn till det beräknade antalet bensindrivna skördetröskor och de förordade restitutionsbeloppen uppskattat desamma till omkring 600 000 kronor per år. På samma sätt som gäller i fråga om restitution av skatt för bensin till jordbrukets traktorer bör från inkomstiteln Bensinskatt utbetalas vad som erfordras för att täcka beviljade restitutionsbelopp.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen,

att bemyndiga Kungl. Maj:t att — i huvudsaklig överensstämmelse med förut angivna grunder — förordna om restitution av skatt å bensin, som från och med år 1957 användes vid drift av självgående skördetröskor och hjälpmotorer till skördetröskor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Rydén